

Відбірковий етап VIII Української олімпіади з лінгвістики

19 і 20 грудня 2020 р.

Молодші класи

Максимальна оцінка за кожну з чотирьох задач — 20 балів

Час виконання роботи — 4 години

Задачі склала Таміла Краштан

- Окрім відповідей завжди **потрібно** вписувати також і всі знайдені вами правила та закономірності, а також відповідності словникового типу (переклади слів, значення окремих символів тощо).
  - Пояснювати, як ви знайшли описаний вами набір закономірностей, або «математично» його обґрунтувати **не потрібно**:
    - *гірше*: «поглянувши на речення 5 і 10, у яких використовується префікс X-, а в перекладах фігурує форма множини, робимо висновок, що множина утворюється додаванням до слова префікса X-»;
    - *краще*: «у даній мові форма множини утворюється додаванням до слова префікса X-».
-

1. Понпéйська мова

Нижче подано слова понпейської мови та їхні переклади українською в переплутаному порядку:

nihet teho nihen uhto ien tehen

той кокос   отой листок   там
отой банан   той листок   цей кокос

Завдання 1. Установіть правильні відповідності.

Завдання 2. Перекладіть українською:

niho iet

Завдання 3. Перекладіть понпейською мовою:

цей листок   той банан   отам

Примітка. Понпéйська мова належить до австронезійської мовної родини. Нею розмовляють близько 30 тисяч осіб на острові Понпеї в Тихому океані.

2. Джамсáй

Нижче у спрощеному записі мовою джамсáй подаємо прості дієслова та відповідні їм так звані каузативні форми (наприклад, для дієслова зі значенням *робити* каузативом буде слово зі значенням *змушувати робити* або *дозволяти робити*):

Значення	Дієслово	Каузатив
чути	aʒa	aʒawa
сидіти	diŋe	diŋiwⁿe
сліпнути	ji^mnɛ	ji^mniwⁿɛ
знати	ju^gɔ	ju^guwɔ
робити	ka^rna	ka^rnawⁿa
класти	kuno	kunuwⁿo

Значення	Дієслово	Каузатив
пити	nɔ	nɔwⁿɔ
плакати	pe	pewe
стрибати	pe^{re}	perewe
знаходити	te^mɛ	te^mɛwⁿɛ
звикати	wɛ^jɛ	wɛ^jɛwɛ
йти	ya	yawa

Завдання 1. Утворіть каузативні форми від ще кількох простих дієслів мови джамсáй:

бути ситим	ɛ^rnɛ	їсти	ŋɛ
споживати м'ясо	ko	взуватися	taʒa

Завдання 2. Про каузативні форми у мові джамсáй кажуть, що їх утворено з допомогою суфікса *-wⁿ*. Схожим чином — *-ɣ^v* — позначають суфікс для творення антонімів. Ось ще кілька слів мови джамсáй:

зникати	ciⁿɛ	зав'язувати	mu^ɔ
прикручувати	le	вставляти	pe^gɛ
запечатувати	ma	зачиняти	piⁿe

Перекладіть мовою джамсáй такі слова:

розв'язувати   відчиняти   розпечатувати
діставати   відкручувати   з'являтися

Примітка. Джамсáй — нігеро-конголезька мова, якою розмовляють кілька десятків тисяч осіб у Малі та Буркіна-Фасо (Західна Африка).

Літера *ŋ* вимовляється як *ng* в англійському *sing* або німецькому *singen*, *ñ* — подібно до українського *н*, але з загнутим назад кінчиком язика, *j* — як *дж*, *y* — як *й*, *ɔ* — подібно до українського *о*. Надрядковий символ ⁿ позначає носову вимову попереднього звука, тобто таку, при якій повітря виходить через ніс, як, наприклад, в українських *м і н*. Літери *ɔ* та *ɛ* позначають особливі голосні мови джамсáй, подібні до *о* та *е*.

3. Дієслова

Подано дієслова, розділені на три групи за певною ознакою:

I	II	III
мити	цілувати	жити
ховати	сварити	хотіти
вчити	зустрічати	дихати

Завдання. До котрої з трьох груп належить кожне зі слів, наведених далі?

бачити працювати голити спати захищати
обіймати терпіти одягати лікувати штовхати

---

4. Баонанська мова

Нижче у спрощеному записі подано речення баонанською мовою та їхні переклади українською:

- cazela muzi xaragulane cuanketce**
Діти обрали кількох чорних котів.
- tamo lawa mula tcama jaksane tcolagagewa**
Потворні повільні шамани зустрінуть гарного кухаря.
- kordon more cagula jaksa mex hkamthine dzagetce**
Кілька добрих швидких коней пошукали худого гарного солдата.
- tamo muzi jaks morene cuanketco**
Гарний повільний кіт обирає коня.
- caze kordonla xara muzi mulane tcolagatce**
Швидкі діти зустріли потворних чорних котів.
- lawala cala hkamthi caze tamogulane dzagegewa**
Добрі шамани пошукають кількох повільних худих дітей.

Завдання 1. Перекладіть українською:

- xara more hkamthi lawagulane cuanketco**
- mex cagula cazene tcolagagewa**
- hkamthi tcama kordonla muzi mune dzagetce**

Завдання 2. Перекладіть баонанською мовою:

- 10 Дитина обере худих шаманів.
- 11 Швидкі коні зустріли кількох кухарів.
- 12 Кілька котів шукають гарних швидких солдатів.
- 13 Повільні кухарі зустрічають доброго потворного коня.

Примітка. Баонанська мова належить до монгольської мовної родини. Нею розмовляють кілька тисяч осіб у Північно-Західному Китаї.